NPO-Eindrapportage augustus 2021 tot oktober 2023

Doel programma
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is voor alle scholen en leerlingen om achterstanden en problemen als gevolg van corona in te lopen of op te lossen. Zowel scholen als gemeenten ontvangen geld. Voor de gemeente Rotterdam gaat het om 13,2 miljoen euro bedoeld voor voorschoolse educatie (ve), primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo).

De gemeentelijke aanpak is opgesteld in nauw overleg met het scholenveld. Centraal in de gemeentelijke aanpak staat het verstevigen van het netwerk van partners rond scholen. Deze partners bieden extra zorg, extra begeleiding voor taal en rekenen en extra activiteiten op school die de leefwereld van kinderen vergroten, zoals muziek, cultuur, sport en natuur. Daarmee dragen zij bij aan de ontwikkeling van kinderen.

Voor een uitgebreide beschrijving van de gemeentelijke aanpak en de interventies alsmede actuele informatie verwijzen wij naar:

https://onderwijs010.nl/npo/

Gemeente Rotterdam

Gemeentelijke aanpak Nationaal Programma Onderwijs (1)

De gemeentelijke inzet bestaat uit 5 actielijnen, elk met een of meerdere interventies. Hieronder een korte beschrijving per actielijn:

- **Actielijn A: Extra taal en rekenen voor po en vo.**
  Leerlingen met een vertraging in rekenen en/of taal kunnen op school extra les krijgen met behulp van tutoren. De tutor is een student uit het hoger onderwijs die naar de school komt en werkt volgens de High Dosage Tutoring Methode: twee keer per week lessen in rekenen en/of taal in een één op één of één op twee setting met als doel achterstanden bij leerlingen in taal en rekenen weg te werken. Na twintig weken wordt in de meeste gevallen een mooi resultaat behaald.

- **Actielijn B: Extra hulpverlening en zorg op school**
  De gemeente Rotterdam heeft samen met de grote Rotterdamse schoolbesturen, het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) en Primair Passend Onderwijs (PPO) het initiatief genomen tot het starten van SchoolZorgTeams (SZT). Met de SZT voorzien we in extra hulpverlening en zorg op basisscholen met een hoge en zeer hoge weging. Het doel van de SZT is om sneller en effectiever te handelen bij zorgvragen van kinderen, de school te ontzorgen, de hulpverlening eenvoudiger te maken en rolvervuiling te stoppen door de hulpverlening op school te plaatsen. Hierdoor worden minder verwijzingen verwacht, omdat ergere problematiek voorkomen wordt. Afspraken over sociaal-emotioneel leren en ouderbetrokkenheid maken deel uit van het schoolzorgteam. Daarnaast is er binnen deze actielijn aandacht voor het voorkomen van schooluitval aan de hand van een aantal acties:
  - De inzet van aanvangsklassen op het reguliere onderwijs voor kinderen van 4 en 5 jaar die meer tijd nodig hebben om schoolrijp te worden..
  - De pilot Oog voor de start om de bewustwording bij basisscholen over het belang van aanwezigheid op school te vergroten. In de pilot worden met scholen en partners afspraken gemaakt over hoe om te gaan met verzuim.
  - We dringen het verzuim in het voortgezet (speciaal) onderwijs terug door het inzetten van de interventie Preventieve aanpak terugdringen schoolverzuim (PATS), vanaf eind 2023 heet deze methode Meer Aandacht voor Ziekgemelde Leerlingen (MAZL)

- **Actielijn C: (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen**
  De Hogeschool Rotterdam heeft, in samenwerking met Stichting Peuter & Co/De Rotterdamse Peuterschool en Rotterdamse basisscholen, de aanpak Thuis in taal ontwikkeld. Het doel van deze aanpak is om pedagogische medewerkers (pm'ers) en leerkrachten te professionaliseren in het samenwerken met ouders aan de taalontwikkeling van jonge kinderen.. Aanvullend op deze aanpak gaan begeleiders ook bij gezinnen thuis spel- en taalactiviteiten doen, met ouder(s) en hun kind, die aansluiten op de activiteiten die op school worden geboden.

  Ook worden binnen deze actielijn in samenwerking met peutergroepen kunstvakdocenten met een muzikale achtergrond (vanuit de disciplines muziek, dans, theater) ingezet in de peutergroep (ve). Vanuit de wetenschap is bekend dat muziek in combinatie met beweging bijdraagt aan de taalontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen. Dit project heeft als doel muziek een duurzame plek te geven in de peutergroep. De pilot is opgezet door Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam..

Gemeentelijke aanpak Nationaal Programma Onderwijs (2)

- **Actielijn D: Leefstijl, bewegen en welzijn**
  De coronacrisis heeft niet alleen geleid tot reken- en taalachterstand. Kinderen zijn ook minder gaan bewegen en ongezonder gaan eten. Vanuit de NPO-middelen financiert de gemeente verschillende activiteiten rondom leefstijl en bewegen, zoals aandacht voor de dynamische schooldag, een educatief programma rondom buurttuin de Groene Oase, een onderzoeksproject gezonde lunch voor po-scholen, een pilot schoolontbijt, de aanleg van groen/blauwe schoolpleinen, het installeren van smartwalls in gymzalen, een pilot SwapGym om sporten en bewegen te stimuleren op het VO en mogelijkheden voor grote VO-scholen om meerdere buitensportvelden te gebruiken.

  Binnen deze actielijn is er ook aanbod voor het verbeteren van de sociaal-emotionele vaardigheden van leerlingen. Er is aanbod voor alle leeftijden, met of zonder actieve inbreng van de ouders, individueel of groepsgewijs, voor kinderen met dwars gedrag of juist de wat meer teruggetrokken kinderen. De interventies hebben allemaal een wetenschappelijke onderbouwing en streven naar opname in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Daarnaast kunnen scholen gratis gebruikmaken van de hulp van een Gezonde School-adviseur. Een Gezonde School-adviseur kan helpen bij het inventariseren wat een school al doet (activiteitenplan maken), vastleggen wat een school doet en wil doen (beleid), adviseren hoe professionals van de school behoeften bij leerlingen aan ondersteuning op sociaal-emotioneel gebied kunnen signaleren en meedenken hoe ouders en externe zorgpartners van de school betrokken kunnen worden.

- **Actielijn E: Aanpak lerarentekort: slimmer organiseren met kunstvakdocenten**
  In deze actielijn zetten we kunstvakdocenten breed in op basisscholen. Daarmee vergroten scholen de onderwijscapaciteit, omdat de groepsleerkrachten elders in de school kunnen worden ingezet. Tegelijk krijgen leerlingen meer cultuuronderwijs van experts die niet alleen de creatieve en sociale ontwikkeling van kinderen goed kunnen stimuleren, maar ook andere onderwijsdoelen bij leerlingen kunnen behalen met een creatieve insteek en benadering. De docenten worden zo ingezet dat het cultuuronderwijs deel uitmaakt van het kerncurriculum en dat dit voor de school extra formatie oplevert. Er was scholing beschikbaar voor kunstvakdocenten tijdens de pilot, in samenwerking met de Pabo Thomas More in vakken als pedagogiek en keuzemodules als taal en wereldoriëntatie. Deze bijscholing hielp de kunstvakdocent een nog betere aansluiting te maken op andere vakken in het kerncurriculum. De bredere inzetbaarheid van kunstvakdocenten werd hiermee ondersteund.

Actielijn A Extra rekenen en Taal voor het po en vo

Doel

Taal- of rekenachterstand verkleinen met extra taal- of rekenlessen, gegeven door tutoren in een 1-op-1 of 1-op-2 setting.

Terugblik 2022-2023

Resultaten

- Totaal is er met 18 scholen gewerkt en zijn er 250 leerlingen bereikt.
- Daarvan hebben er 12 in schooljaar 2022-2023 daadwerkelijk tutoren ingezet op 14 locaties.
- 2 van de overige 6 scholen zijn voorbereid voor een start na de zomervakantie 2023.
- Er stonden in 2022-2023 totaal 95 tutoren op de lijst waarvan er 60 nieuw geworven waren in de loop van het schooljaar.
- Van de 95 op de lijst, hebben er 56 de training tot reken- en/of taaltutor gevolgd.
- Er zijn uiteindelijk 30 studenttutoren die betaalde tutoringuren op de scholen hebben gemaakt. Iets meer zijn er voorgesteld maar niet gestart.
- In het verschil tussen 56 en 30 zitten studenten die zichzelf permanent of tijdelijk terugtrokken, die een niet-matchbaar rooster bleken te hebben en enkelen die door andere oorzaken niet zijn ingezet.

Ervaringen

Uit een kwalitatieve peiling onder direct betrokkenen van de deelnemende scholen en tutoren zijn de volgende resultaten gebleken:

- Scholen merken bij leerlingen die meedoen aan de tutorlessen dat zij beter zijn gaan presteren;
- Automatiseren van de lesstof (kennis of vaardigheden ophalen zonder lang nadenken), meer inzicht en een gegroeid vermogen om lastige onderwerpen aan te pakken, worden het meest waargenomen bij deelnemende leerlingen;
- Daarnaast stijgt de motivatie om met taal en/of rekenen aan de slag te gaan;
- De leerlingen gaan ook sociaal vooruit: zelfvertrouwen, geloof in eigen kunnen, zich geen 'buitenbeentje' meer voelen;
- De tutoring geeft leerkrachten meer mogelijkheden voor differentiatie, het verlicht de werkdruk en zorgt voor een positievere dynamiek in de klas;
- Studenttutoren inspireert het om het onderwijs als een (nieuwe) richting of zelfs opleidingsmogelijkheid te zien.

.

Actielijn A Extra rekenen en Taal voor het po en vo

Doel

Taal- of rekenachterstand verkleinen met extra taal- of rekenlessen, gegeven door tutoren in een 1-op-1 of 1-op-2 setting.

Stand van zaken start schooljaar 2023-2024

Resultaten

- Op 1 oktober 2023 werd met 12 scholen gewerkt.
- Daarvan was op 7 scholen de tutoring daadwerkelijk gestart dan wel was de start op zeer korte termijn ingepland. De overige 5 scholen waren tijdelijk gepauzeerd, hadden hun actuele behoefte nog niet helemaal helder of hadden lastig te vervullen tutorvacatures.
- Er zaten op 1 oktober 2023 70 studenten in het bestand waarvan er 23 in schooljaar 2023-2024 nieuw zijn geworven.
- 14 studenttutoren waren direct inzetbaar, dat wil zeggen getraind en beschikbaar.
- 44 van de 70 studenten hadden nog geen training gevolgd.
- Een deel van de tutoren in bestand was tijdelijk niet inzetbaar en wil na bv een stageperiode graag terugkomen.

Ervaringen

- Er zijn sinds start van schooljaar 2023-2024 2 introductiebijeenkomsten geweest die nieuwe tutoren verplicht dienden te volgen.
- Eerste trainingen in schooljaar 2023-2025 vonden plaats in oktober 2023.
- De rekentraining wordt als e-learning aangeboden, e-learning voor de taaltraining is in ontwikkeling.
- Na het volgen van een introductie en een reken- of taaltraining plus enkele formaliteiten zoals de VOG, is een HBO-/WO-student inzetbaar tenzij er bezwaren zijn gebleken.
- Er was een aantal scholen dat in aanloop naar schooljaar 2023-2024 serieuze belangstelling heeft getoond om in te stappen.

.

Vervolg na NPO

De inzet van de tutoren is onderdeel van het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid 2024-2027. Vanaf schooljaar 2025-2026 is het voornemen dat scholen subsidie kunnen krijgen voor inzet van de High Dosage Tutoring Methode..

Actielijn B Extra hulpverlening en zorg op school

Doel

Verbeteren aansluiting onderwijs, jeugdhulp en ondersteuning. Deze actielijn bestaat uit 3 onderdelen: schoolzorgteams po, zorg in het vo/vso (vergroten welbevinden) en intensiveren aanpak thuiszitters.

Resultaten

- Op 79 po-scholen zijn op 1 oktober 2023 schoolzorgteams actief, voor 35 po-scholen stond de start gepland in oktober, november en december 2023. 11 scholen geven aan geen schoolzorgteam te willen.
- Bij het VO (vergroten welbevinden) bleek na een inventarisatie onder schoolbesturen vooral behoefte te zijn aan extra schoolmaatschappelijk werk (SMW) en jongerenwerk (JW). Op verzoek van de schoolbesturen kopen zij zelf met de beschikbare middelen SMW in. Inmiddels hebben 11 van de 17 schoolbesturen, waaronder de drie grote vo-besturen, een aanvraag ingediend. Alle aanvragen zijn goedgekeurd. Doel van de extra inzet van SMW is het vergroten van het welbevinden van de leerlingen. Het zorgt voor meer rust in de klas, zodat docenten meer ruimte krijgen voor hun kerntaak en voor verdere professionalisering. Het JW wordt via de directie Veiligheid ingezet op scholen. Het JW is gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling, het ondersteunen van leerlingen in het versterken van hun schoolsucces en voorkomen van schooluitval en op geselecteerde scholen wordt extra formatie ingezet voor een veiliger schoolklimaat.

Ervaringen

Schoolzorgteams (SZT)

De ervaringen met het schoolzorgteam zijn over het algemeen positief. Het extra aanbod en de korte lijntjes lijken tot zover de laagdrempeligheid te vergroten en daarmee ook te leiden tot meer zorgvragen op de scholen.

Onderzoeksbureau Oberon heeft een effectonderzoek uitgevoerd naar de schoolzorgteams (zie bijlage). Tussentijdse- en eindresultaten zijn bekend,. Hieruit blijkt dat de schoolzorgteams de aanpak omarmen, al is het soms nog zoeken naar de optimale samenwerking. Daarom is de tevredenheid bij langer lopende schoolzorgteams ook groter.

Extra SMW en JW in het VO

Het proces in het vo is door allerlei omstandigheden pas laat op gang gekomen, De aanvraag voor extra SMW loopt over twee schooljaren: 2023-2024 en 2024-2025. Over ervaringen en vervolg na NPO is begin oktober 2023.nog niets bekend. Hetzelfde geldt voor JW.

Vervolg na NPO

Schoolzorgteams: inzet van medewerkers van het wijkteam gaat vanaf begin 2024 uit de reguliere capaciteit. Voor de bekostiging van de extra uren schoolmaatschappelijkwerk is een bedrag van 5 miljoen toegekend vanuit de voorjaarsretraite.. Op 114 po scholen zullen na afloop van de NPO middelen schoolzorgteams blijvend worden ingezet.

Actielijn B Extra hulpverlening en zorg op school

Doel

Verbeteren aansluiting onderwijs, jeugdhulp en ondersteuning. Deze actielijn bestaat uit 3 onderdelen: schoolzorgteams po, zorg in het vo/vso (vergroten welbevinden) en intensiveren aanpak thuiszitters.

Resultaten

- Op 12 vo-scholen en 6 po scholen is een 'gezonde school-adviseur' ingezet voor het signaleren en adviseren over welbevinden op school.
- Intensiveren aanpak thuiszitters: 4 po scholen hebben deelgenomen aan de pilot Oog voor de start. Totaal is op 13 vo-scholen en 5 scholen van het speciaal onderwijs (waarvan 1 school gestopt is met de aanpak) de preventieve aanpak terugdringen schoolziekteverzuim (PATS) geïmplementeerd.
- Op vier basisscholen in Rotterdam wordt gestart met aanvangsklassen. Dit zijn klassen op regulier onderwijs voor jonge kinderen die meer tijd nodig hebben om schoolrijp te worden. Het gaat hierbij om kinderen die wel de verwachting hebben om regulier onderwijs te volgen. De klassen zijn kleiner dan de reguliere kleutergroepen en er is meer ondersteuning door een hogere personele bezetting (fulltime leerkracht en 0,6 fte onderwijsassistent of pedagogisch medewerker).. Dit is een samenwerking tussen de Gemeente Rotterdam, BOOR, Kind en Onderwijs, PCBO, RVKO en PPO Rotterdam. De aanvangsklassen starten op de Da Costaschool (PCBO) in de wijk Afrikaanderwijk, het Kindcentrum IJsselmonde (BOOR), de Oscar Romero (RVKO) en Prinses Julianaschool (K&O) in de wijk Oude Noorden.

Ervaringen

Intensiveren aanpak thuiszitters

- Vanaf oktober 2023 gaat de preventieve aanpak terugdringen schoolziekteverzuim (PATS) MAZL (meer aandacht voor ziekgemelde leerlingen) heten;
- Op de meeste scholen verliep PATS de afgelopen jaren naar tevredenheid. Professionals zijn tevreden over de samenwerking, korte lijnen, het tijdig signaleren en aanmelden.;
- Het is de wens van uitvoerder CJG om MAZL (voorheen PATS) op zoveel mogelijk VO scholen te implementeren, ook na beëindiging van de NPO-middelen.

Aanvangsklassen

De verwachting was dat de aanvangsklassen na de zomervakantie van 2023 van start zouden gaan maar dat is vanwege personeelstekort vertraagd. Begin 2024 zijn er aanvangsklassen van start gegaan op Kindcentrum IIsselmonde en op de Prinses Julianaschool in het Oude Noorden.

Vervolg na NPO

De wethouders die raakvlakken hebben op het gebied van onderwijs, preventie en jeugdhulp gaan intensiever samenwerken en stellen vanaf 2024 stimuleringsbudget beschikbaar om bij te dragen aan een dekkend netwerk passend onderwijs en om de aansluiting tussen onderwijs, preventie en zorg te verbeteren.. Mocht de pilot met aanvangsklassen succesvol zijn zouden deze mogelijk na NPO uit dit budget gefinancierd kunnen blijven worden.
Zowel de effectieve methode MAZL als de Oog voor de start gesprekken blijven behouden na beëindiging van de NPO-middelen.

Actielijn C (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen (ve en po groep 1-2)

Doel

Stimuleren van de ontwikkeling van taal, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden bij doelgroeppeuters, kleuters en hun ouders.
Deze actielijn bestaat uit twee onderdelen: intensiveren Thuis in Taal-trajecten en Muziek in de Peutergroep.

Resultaten

- Thuis in Taal-trajecten op 23 po-scholen (>1000 kleuters) en 23 peuteropvanglocaties (>700 peuters), Op 12 scholen en voorscholen kregen meerdere gezinnen intensieve thuisondersteuning naast de activiteiten op school (ouders en kinderen). Onderzoek naar resultaten door Hogeschool Rotterdam en Erasmus Universiteit.
- Professionalisering van pedagogisch medewerkers (pm'ers) en leerkrachten vond plaats door individuele begeleiding (co-coaching) en door deel te nemen aan bovenschoolse leerkringen die vier keer in Rotterdam Noord en vier keer in Rotterdam Zuid werden georganiseerd.
- Bij de voorscholen was wekelijkse ondersteuning bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van ouder-kindactiviteiten.

Vervolg na NPO

Vanuit de scholen en schoolbesturen zijn de aanpak Thuis in Taal op school en de aanvullende aanpak Thuis in Taal naar Huis ingebracht als belangrijke onderdelen van het Rotterdamse onderwijsbeleid 2024-2027. De aanpak Thuis in Taal op school wordt door een groeiend aantal scholen omarmd en zal voortgezet worden. Zo ook de aanvullende aanpak Thuis in Taal naar Huis, met thuisondersteuning in combinatie met activiteiten op school.

Ervaringen

Thuis in Taal

In de aanpak Thuis in Taal is kennis en ervaring opdoen gestagneerd als gevolg van coronabeperkingen en personele consequenties. Afgelopen schooljaar zijn we met directies van scholen in gesprek gegaan hoe we de praktijk weer nieuw leven in konden blazen. Dit heeft succes gehad. Meer scholen hebben vanaf de zomervakantie 2023 de aanpak Thuis in Taal structureel op de agenda gezet: wekelijks gaan zij aan de slag met ouder-kindactiviteiten en professionalisering van pm'ers en leerkrachten.

Aandachtspunten

- De professionalisering zal binnen professionele leergemeenschappen (PLG's) plaatsvinden, op de locatie zelf;
- Het aantal bovenschoolse leerkringen wordt van 4 in respectievelijk Rotterdam Noord en Zuid, teruggebracht naar 2;
- De professionalisering vindt plaats in de doorgaande lijn peuters > kleuters.
- 'Bij elkaar in de keuken kijken';
- Per deelnemende (voor)school zijn maatwerkafspraken gemaakt over begeleiding en professionalisering;
- De wekelijkse ondersteuning door projectmedewerkers van HefGroep-KindeRdam en studenten van Hogeschool Rotterdam bij ouder-kindactiviteiten op de deelnemende scholen wordt op veel scholen uitgebreid naar de groepen 1 en 2;
- Schoolbesturen zijn geïnformeerd en betrokken.

Actielijn C (Taal)ontwikkeling van de jongste kinderen (ve en po groep 1-2)

Doel

Stimuleren van de ontwikkeling van taal, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden bij doelgroeppeuters, kleuters en hun ouders.
Deze actielijn bestaat uit twee onderdelen: intensiveren Thuis in Taal-trajecten en Muziek in de Peutergroep.

Resultaten

Muziek in de Peutergroep

Voor 400 peuters in 40 voorschoolse educatiegroepen van 7 kinderopvangorganisaties verzorgen kunstvakdocenten van de SKVR wekelijkse muziek- en dansactiviteiten. Met de activiteiten stimuleren zij taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling. Alle 12 betrokken kunstvakdocenten hebben een VE-training gevolgd en een officieel Uk & Puk-certificaat behaald, zodat ze nog meer kunnen inspelen op de thema's en methode die in de groepen wordt gebruikt. Onderdeel van de pilot was een onderzoek van de CED-groep. Op het gebied van samenwerking is er inzicht ontstaan in elkaars kwaliteiten en er is meer inspiratie en werkplezier. Muziek- en beweegactiviteiten worden vaker herhaald. De activiteiten hebben een merkbare invloed op de kinderen: meer plezier, meer rust in de groep, invloed op executive functies (bijv. op je beurt kunnen wachten) en de activiteiten ondersteunen het leren van nieuwe woorden en bewegingen.

Ervaringen

Muziek in de Peutergroep

Dit project is vooral gericht op 'doelgroeppeuters' om een bijdrage te leveren aan kansengelijk opgroeien. De samenwerking tussen kunstvakdocenten en de pedagogische medewerkers is versterkt, mede doordat de kunstvak-docenten een voorschoolse educatie training volg(d)en. Dit geeft hen inzicht in de werkwijze van pedagogisch medewerkers en de manier waarop ontwikkeling van peuters door hen wordt gestimuleerd. Andersom inspireerden kunstvakdocenten pedagogisch medewerkers om meer muziek- en beweegactiviteiten in te zetten op de dagen dat zij niet aanwezig zijn. Op enkele locaties werden ook ouders meegenomen in het project, door korte filmpjes van de activiteit in de ouderapp. Zo konden liedjes ook thuis worden herhaald. De kinderen reageren heel positief op de activiteiten. Vooral op sociaal-emotioneel vlak is vooruitgang te zien.

Vervolg na NPO

- Muziek in de peutergroep: het programma maakt per 2024 onderdeel uit van het Rotterdams Onderwijsbeleid. Het CED onderzoek toont concreet welke waarde de activiteiten hebben. De SKVR gaat de uitvoering van Muziek in de Voorschool voortzetten voor nog meer kinderen. Ze zien de volgende ontwikkelkansen:
    - Kunstvakdocenten inzetten op dagdelen van 3 uur samen met een pedagogisch medewerker (in het kader van werkdrukverlichting/toevoegen formatie).
    - Ouders en verzorgers meer betrekken bij de muziek- en beweegactiviteiten.
    - De SKVR is een leerlijn aan het ontwikkelen die aansluit op de leerlijn voor muziekeducatie in het primair onderwijs.

Actielijn D Leefstijl, bewegen en welzijn

Doel

Stimuleren gezonde leefstijl, het intensiveren van sportdeelname bij kinderen en het versterken sociaal-emotioneel leren in het po en vo.

Resultaten

- In twee gymzalen zijn interactieve wanden aangelegd. Deze worden gebruikt door 3 po-scholen en één vso-school. Gezamenlijk geven zij ongeveer 63 lessen per week. Eind oktober 2023 zijn hier nog 2 interactieve wanden bijgekomen.
- 9 vo-scholen hebben in schooljaar 2023/2024 gedurende 8 weken de beschikking over een extra buitensportveld (600 leerlingen).
- 4 vo-scholen namen deel aan de pilot SwapGym. 561 leerlingen van 6 verschillende schoolniveaus deden mee aan de pilot Swapgym. 6230 boekingen hebben via de Swapgym app plaatsgevonden in 29 verschillende sporten bij 25 verschillende sportaanbieders. 15 LO-docenten hebben deelgenomen aan docentenworkshops.
- Bij 3 po-scholen is een openbaar groen/blauw schoolplein aangelegd.
- Start opleiding dynamische schooldag in januari 2023 voor 12 onderwijsprofessionals.
- 2 drukbezochte openbare pleinen worden aangepast zodat er nog meer motorisch leren plaats kan vinden. 4 po scholen kunnen hier gebruik van maken.
- Pilot gamification heeft met 13 activiteiten en 430 deelnemers inzichten opgeleverd met betrekking tot speeltuinen en buitenspelen.
- Activiteiten in buurttuin de Groene Oase : deelname door 6 scholen, 6 activiteiten, 426 deelnemers. Daarnaast 196 workshops van 0,5 uur en 11 Instuifochtenden Natuurclub (zaterdag/zondag 4-12 jaar).

Ervaringen

Pilot SwapGym

Met SwapGym wordt de gymles gekoppeld aan het lokale sportaanbod en krijgt de leerling inzicht in zijn/haar beweegredenen om te sporten en bewegen. LO-docenten zien het als positief dat leerlingen in een veilige en vertrouwde omgeving het bewegingsaanbod in de buurt kunnen ervaren. Sportaanbieders zien dat leerlingen kennismaken met hun aanbod en hen ook buiten de les beter weten te vinden.

Interactieve wanden

LO-docenten van de betreffende scholen hebben de gelegenheid gekregen om uitleg te krijgen over het gebruik van de interactieve wanden in de gymles. Docenten reageren positief op de wanden en zijn enthousiast om te onderzoeken wat ze er allemaal mee kunnen in de gymles.

De Groene Oase

Docenten, ouders en kinderen zijn positief over de buurttuin en de (kwaliteit van) activiteiten. Kinderen genoten van het buiten zijn in de tuin en hebben veel kennis opgedaan over wat de natuur biedt en zijn enthousiast over de leuke en lekkere dingen die zij hebben gemaakt tijdens de workshops.

Opleiding coördinator Dynamische schooldag

De deelnemers zijn tevreden over het aanbod. Er wordt heel enthousiast gewerkt aan de opdrachten en de borging op hun scholen.

Actielijn D Leefstijl, bewegen en welzijn

Doel

Stimuleren gezonde leefstijl, het intensiveren van sportdeelname bij kinderen en het versterken sociaal-emotioneel leren in het po en vo.

Resultaten

Gezonde schoollunch

De pilot gezonde schoollunch betreft een samenwerking tussen het Erasmus MC, de gemeente Rotterdam en 5 basisscholen (Buskus, OBS Delfshaven, OBS Charlois, Theresia en OBS Finlandia). 3 basisscholen hebben in de periode september 2023 tot en met februari 2024 voor een half jaar een gezonde schoollunch aangeboden aan hun leerlingen. De overige 2 scholen van februari tot en met juli 2024. In totaal krijgen 970 leerlingen een gezonde schoollunch aangeboden.
In co-creatiesessies met het schoolteam, ouders, leerlingen en betrokkenen vanuit de wijk is gekeken welke lunch het beste bij de school past en hoe dat het beste georganiseerd kan worden. Op de 5 pilotscholen worden de effecten van een gezonde schoollunch onderzocht. Daarnaast maakt een haalbaarheids-onderzoek onder alle basisscholen in Rotterdam onderdeel uit van de pilot. We brengen bijvoorbeeld in kaart of basisscholen al maaltijden op school aanbieden (bijvoorbeeld via het Jeugdeducatiefonds), of deze gezond zijn, hoe tevreden zij hiermee zijn en tegen welke belemmeringen zij aanlopen. De resultaten komen eind 2024 beschikbaar.

Ontbijtproject

In april 2022 is gestart met de eerste fase van de pilot ontbijt voor kinderen op basisscholen in Delfshaven (naar aanleiding van motie 21bb15347 *Eerst een boterham, daarna taal en rekenen*). Inmiddels is de pilot afgerond. In totaal zijn er op 17 basisscholen aan 1205 kinderen 98.464 ontbijten verstrekt. Het Erasmus MC heeft een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke effecten van het ontbijten op school.

Ervaringen

Gezonde schoollunch

Hoe de lunch eruitziet, is op elke school verschillend. In co-creatie sessies is de lunchvorm bedacht. Alle deelnemende basisscholen geven voorkeur aan een verzorgde lunch boven een zelfsmeerlunch. In samenwerking met de school is een aanbieder gezocht. Het merendeel van de scholen geeft aan interesse te hebben om na de pilot door te gaan met het aanbieden van een gezonde schoollunch.

Ontbijtproject

Uit onderzoek van het Erasmus MC blijkt dat het school ontbijtprogramma op verschillende manieren een positief effect heeft gehad op kinderen, ouders en schoolpersoneel:

- Op school worden de lestijd en het talent van kinderen beter benut.
- Het belang van een ontbijt is zichtbaarder en normaler geworden.
- Minder zorgen bij ouders en schoolpersoneel.
- Kinderen ervaren het ontbijt als positief en hebben zin in het ontbijt.
- De band tussen ouders is verbeterd..
- Ouders worden beter ondersteund door school.
- De sfeer thuis is verbeterd.

Vervolg na NPO

- Door cursus en opleiding, blijft de kennis over implementatie en gebruik van interactieve wanden en de dynamische schooldag actief. We hopen op een "olievlek voortzetting".
- De pilot Gamification krijgt een vervolg gericht op het betrekken van ouders.
- Door kinderen en hun ouders bekend te maken met de Groene Oase, is een relatie ontstaan met de buurttuin. Vanwege het beperkte budget voor Natuur, Milieu en Educatie (NME) is het niet mogelijk om de NME activiteiten na juli 2024 op deze manier voort te zetten.
- Alle openbare pleinen die medegefinancierd zijn kunnen volop gebruikt worden de komende jaren. Dit betreft 2 motoriekpleinen (nog in uitvoering) en 3 groen/blauwe speelpleinen.
- Het merendeel van de scholen die deelnemen aan de pilot Gezonde schoollunch geven aan interesse te hebben om na de pilot door te gaan met het aanbieden van een gezonde schoollunch.
- Naar verwachting blijft ook na afloop van de pilot Ontbijt op school het overgrote deel van de basisscholen in Delfshaven ontbijt aanbieden.
- Scholen in heel Rotterdam (waarvan 30% of meer van de leerlingen uit een gezin komt met een laag inkomen) kunnen bij het ministerie financiering aanvragen voor een ontbijt of lunch op school (via het Jeugdeducatiefonds). Ook is het mogelijk om boodschappenkaarten van het Rode Kruis via de school aan ouders te verstrekken.

Actielijn D Leefstijl, bewegen en welzijn

Doel

Stimuleren gezonde leefstijl, het intensiveren van sportdeelname bij kinderen en het **versterken sociaal-emotioneel leren in het po en vo.**

Resultaten

Sociaal-emotioneel leren

- Er zijn extra professionals opgeleid voor het geven van cursussen voor opvoedvaardigheden. De uitvoering van de cursussen valt grotendeels onder reguliere middelen en loopt nu nog.
- Een nieuwe training voor sociaal emotionele vaardigheden werd uitgevoerd op vier locaties.
- In 2022 en 2023 hebben 2x200 leerlingen uit groep 8 en klas 1 en 2 van het vo deelgenomen aan het programma Playing for succes (naschools activiteitenprogramma van 13 weken gericht op het versterken/vergroten van zelfvertrouwen, zelfbeeld, motivatie, concentratie en samenwerken).

Ervaringen

Sociaal-emotioneel leren

Om de achterstanden in sociaal-emotionele ontwikkeling in te lopen zijn adviestrajecten aan scholen aangeboden die aan de slag wilden gaan met sociaal-emotioneel leren. Voor 2023 was er minder behoefte aan extra uitbreiding van interventies omdat de basiscapaciteit al goed op orde was.. Ook ondersteunden we de ontwikkeling van een training voor sociaal emotionele vaardigheden.

Vervolg na NPO

Vanuit NPO middelen kunnen scholen in 2024 een beroep doen op ondersteuning van de Gezonde school adviseur en worden er nieuwe adviseurs opgeleid. Daarnaast is budget gereserveerd om waar nodig inzet op preventieve interventies te kunnen uitbreiden.

Actielijn E Aanpak lerarentekort: Slim organiseren met inzet van kunstvakdocenten

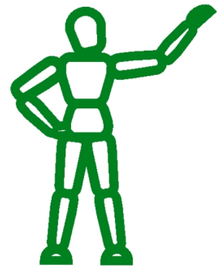

Doel

Door inzet en bijscholing van kunstvakdocenten, die al werkzaam zijn in het onderwijs via de culturele sector, bijdragen aan oplossing lerarentekort in het po. Het programma wordt gecoördineerd door het Kenniscentrum Cultureel Onderwijs Rotterdam (KCR) en SKVR.

Resultaten

- In de periode 2022 t/m 2023 hebben 14 unieke scholen deelgenomen aan de pilot. Daaronder hebben wisselingen plaatsgevonden, scholen die afvielen en scholen die er later bijkwamen.
- 17 kunstvakdocenten hebben Level Up compact, module 1+2 en 3+4, afgerond en daarmee hun certificaat behaald. 15 kunstvak-docenten hebben Level Up Compact module 1+2 afgerond en ontvangen een deelcertificaat. Met een aantal docenten die het traject niet hebben afgerond is een gesprek gevoerd om dit alsnog te doen.
- 38 docenten zijn korter of langer ingezet in de pilot. Dit zijn vakdocenten die al ervaring hadden in het lesgeven in het onderwijs en waarvan een deel aanvullend Level Up heeft gevolgd. Door deelname aan de pilot hebben twee kunstvakdocenten van SKVR de overstap gemaakt naar het volgen van een volledige pabo opleiding en werken als leerkracht. Eén kunstvakdocent maakte de stap naar lesgeven op een hogeschool (pabo).

Ervaringen

- De deelnemende scholen zijn over het algemeen blij met de inzet van de vakdocenten. De doelen en inhoud van de activiteiten worden afgestemd met de scholen. De inzet en organisatievormen verschillen sterk per school (maatwerk op basis van behoefte).
- De gezamenlijke ambitie van SKVR en KCR in het bereik van scholen pakt lager uit dan gehoopt. Dat de vraag achterblijft ondanks de tekorten aan leerkrachten heeft te maken met de onderstaande factoren:
- Sommige scholen gingen graag aan de slag met een kunstvakdocent maar stapten weer uit als hun normale' formatie weer op sterkte was. Ook een wisseling in directie of onrust in een schoolteam waren in enkele gevallen redenen om te stoppen.
- De titel 'Slim (anders) organiseren' kan het beeld van onderwijsvernieuwing met een geheel nieuw concept oproepen bij een school. Hier schrikken sommige scholen van. Dit betekent dat er een andere insteek nodig is waarin uitgelegd wordt wat de inzet van vakkrachten kan betekenen voor het onderwijs en voor de formatie, zonder dat het schoolconcept volledig veranderd.
- Investeren in samenwerking vraagt tijd. Dit is iets wat scholen met een tekort aan leerkrachten juist minder hebben. Het is daarom belangrijk om dit meteen aan te kaarten. Hierdoor zijn er nu twee scholen die meer tijd nemen om in te stappen; zij zijn gestart met een lichtere samenwerking.
- Er zijn scholen met een vraag naar kortdurende inzet van vakkrachten.

Vervolg na NPO

Slim organiseren is opgenomen in het Rotterdams Onderwijsbeleid 2024-2027. KCR en SKVR continueren hun inzet om op scholen een bijdrage te leveren aan formatie en een rijk curriculum. De inzichten uit de pilot (monitor) worden meegenomen in het opbouwen van samenwerking. Ze sluiten graag aan bij de ontwikkeling van robuuste divers samengestelde teams om daar onderdeel van uit te maken.
Ook kijken ze hoe ze scholen met een kortdurende vraag (bijvoorbeeld een zwangerschapsverlof) kunnen voorzien van vakkrachten. Waar logisch en mogelijk zoekt SKVR de samenwerking met andere culturele organisaties (stedelijk en uit de wijk waar de school staat). Het opleiden van vakdocenten wordt gecontinueerd. Ze worden niet alleen op dit project ingezet, maar ook op andere trajecten in Rotterdamse scholen en staan door de Level Up opleiding steviger en met meer kennis over het onderwijs voor de groepen.

Financieel overzicht (tot eind schooljaar 2024-2025)

Actielijn	Totaalbudget	Nadere duiding
A. Extra taal en rekenen voor po en vo	€ 2.395.000, -	Programmabureaukosten van St. Student Tutoren. Daarnaast het werven, trainen en begeleiden van de tutoren.
B. Extra hulpverlening en zorg op school	€ 4.500.000, -	Wijkteammedewerker 4 uur aanwezig op school, projectmanagement, communicatie en inzet tolken. Extra inzet SMW en JW op het vo. Extra inzet PPO en CJG (Aanpak thuiszitters)
C. (Taal) ontwikkeling van de jongste kinderen (ve en po groep 1 en 2)	€ 2.418.180, -	St. Peuter&Co/De Rotterdamse peuterschool, professionalisering van PM'ers/leerkrachten en onderzoek. SKVR, coördinatie-, ontwikkeling- en activiteitenkosten. Opleidingskosten docenten.
D. Leefstijl, bewegen en welzijn	€ 2.719.068, -	Extra inzet effectieve interventies gericht op sociaal-emotioneel welbevinden. Vergroenen schoolpleinen en dynamische schooldag (training), gezonde schoollunch/ontbijt, extra NME-educatie, Smartwalls, pilot Swapgym, sportveldengebruik vo-scholen. Onderzoek gezond ontbijt en lunch door Erasmus Universiteit.
E. Slim organiseren met kunstvakdocenten	€ 1.020.000, -	KCR, coördinatie-, activiteiten- en opleidingskosten
Overig	€ 147.752, -	Programmateam en communicatie
	€ 13.200.000, -	